

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

Educational administration participation of community of Pakham District
Non-formal and Informal Education Center of Buriram Province

วุฒินันท์ นามนาค¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรที่ศึกษา จำนวน 231 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.897 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบแบ่งกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างในแต่ละด้านจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุโดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the Educational Administration Participation Of the Community Pakham District Non-Formal and Informal Education Center of Buriram Province. The population included 231 person. The samples were 205 person, selected by using the table of Krejcie and Morgan, and simple random sampling. The instrument used in this study was a 3-part questionnaire including check list, 5-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.897. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by independent samples t-test and one-way ANOVA, and Scheffé method was used to compare each pair of the aspects.

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

The statistically significant difference was set at the level of .05. The findings were as follows: (1) The attitude of the Educational Administration Participation Of the Community of Pakham District Non-Formal and Informal Education Center of Buriram Province as a whole and at each aspect, were at a high level. (2) The comparisons of the Educational Administration Participation Of the Community of Pakham District Non-Formal and Informal Education Center of Buriram Province classified by the gender Education and older, both as a whole and at each aspect was not different.

Keywords: Participation Educational Administration Non-Formal and Informal Education

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ และมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การถ่ายทอดความรู้ การฝึกหัด การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 2) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ถือเป็น การศึกษาระบบหนึ่งที่มีความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาประชาชนทุกระดับโดยมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 33) ในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น ได้กำหนดแนวทางไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้เพื่อสร้างและพัฒนาคน ทั้งในแง่ความรู้ความคิดตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถตอบสนองทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2552 : 1) จึงจำเป็นที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ส่งเสริม และสนับสนุนประสานงานและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย จะต้องจัดให้บุคคลในควมรับผิดชอบได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงเป็นธรรม มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งเสริมการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา และให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2-3) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถศึกษาเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ ว่ามีสภาพอย่างไร ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำมีข้อเสนอแนะอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผนปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ และรวบรวมนำเสนอตามลำดับดังนี้

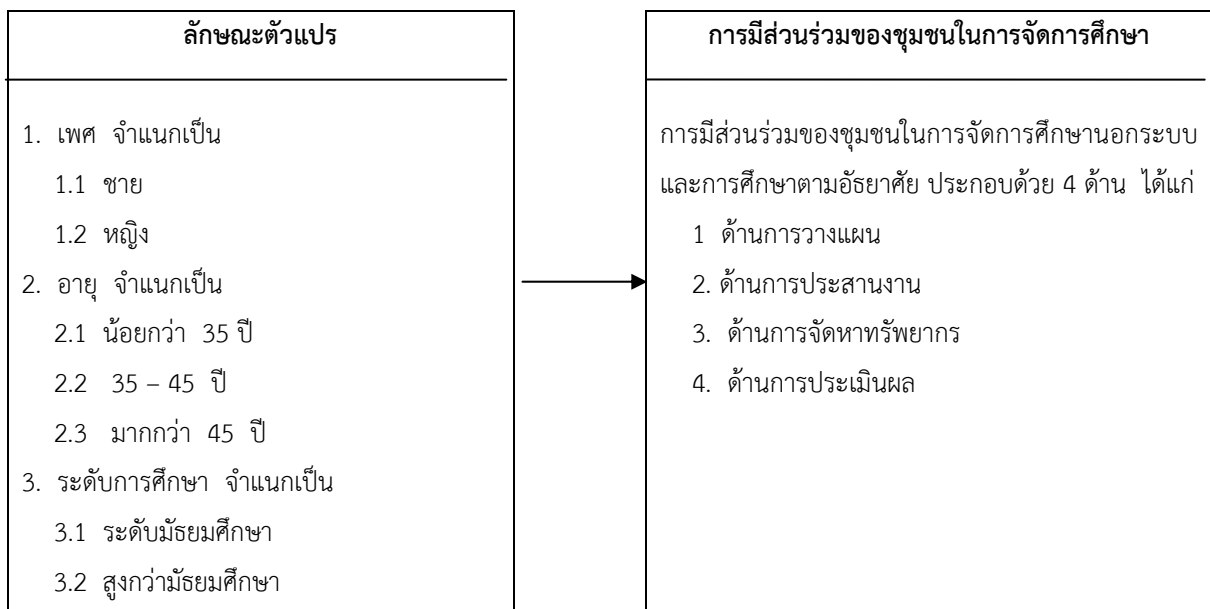
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. แนวคิดและหลักการของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
5. บริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด หลักการ และทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ ตามแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 231 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือถ้า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 2.112 ถึง 5.898 และหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.897 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม โดยส่งแบบสอบถามยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 205 ฉบับ และได้รับกลับคืนมา จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการจัดกระทำข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หรือร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง 2) การศึกษาความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายและการจัดอันดับความคิดเห็น เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 4) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามอายุ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง 5) การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยแจกแจงความถี่และสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านการวางแผน	4.20	0.66	มาก	1
2	ด้านการประสานงาน	4.05	0.63	มาก	4
3	ด้านการจัดหาทรัพยากร	4.12	0.66	มาก	3
4	ด้านการประเมินผล	4.19	0.58	มาก	2
	รวมเฉลี่ย	4.14	0.57	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.05$)

ตาราง 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ		ชาย		หญิง		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการวางแผน	4.11	0.79	4.27	0.55	1.548
2	ด้านการประสานงาน	3.96	0.67	4.12	0.60	1.834
3	ด้านการจัดหาทรัพยากร	4.03	0.75	4.18	0.59	1.539
4	ด้านการประเมินผล	4.21	0.63	4.18	0.54	-4.13
	รวมเฉลี่ย	4.08	0.63	4.19	0.52	1.303

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ข้อ		ระดับมัธยมศึกษา		สูงกว่ามัธยมศึกษา		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการวางแผน	4.29	0.49	4.16	0.73	1.374
2	ด้านการประสานงาน	4.06	0.59	4.05	0.66	0.171
3	ด้านการจัดหาทรัพยากร	4.14	0.66	4.10	0.66	0.419
4	ด้านการประเมินผล	4.24	0.58	4.17	0.58	0.837
	รวมเฉลี่ย	4.18	0.52	4.11	0.59	0.780

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดในการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
1. ด้านการวางแผน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	1.658	2	0.829	1.923
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	87.052	202	0.431	
รวม (Total)	88.709	204		
2. ด้านการประสานงาน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2.853	2	1.426	3.630*
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	79.371	202	0.393	
รวม (Total)	82.224	204		
3. ด้านการจัดหาทรัพยากร				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	1.905	2	0.952	2.200
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	87.421	202	0.433	
รวม (Total)	89.326	204		
4. ด้านการประเมินผล				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	2.495	2	1.248	3.855*
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	65.378	202	0.324	
รวม (Total)	67.874	204		
รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม (Between Groups)	1.896	2	0.948	2.999
ภายในกลุ่ม (Within Groups)	63.862	202	0.316	
รวม (Total)	65.758	204		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปะคำจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่าศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่น จึงต้องประสานความ

ร่วมมือและรวมใจกันจัดการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของสังคมชุมชน ดังนั้น ทุกภาคส่วนของสังคมจึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่องไม่ว่าด้านการวางแผนโดยได้ร่วมการวางแผนและจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานและโครงการมาใช้ในการจัดการศึกษา (สมพิศ โห้งาม, 2555 : 136) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551 : 168 - 169) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ความสำคัญของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมากขึ้น ทำให้ความคิดเห็นของชุมชนในแต่ละเพศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภานุวัฒน์ โสคำภา (2552 : 92) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเขตตำบลนาเวียง จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ประชาชนในชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ ไม่ว่าจะด้านการวางแผน ด้านการให้การแสวงหาทรัพยากร ด้านการประสานงาน และด้านการประเมินผล ส่งผลให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญณภัทร์ เดือนกลาง (2552 : 87 - 88) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ผู้ปกครองที่มี ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลลาดใหญ่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเหมือนกันทุกโรงเรียน และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนให้มามีส่วนร่วมในจัดและพัฒนาการศึกษา โดยการจัดการประชุม ศึกษาดูงาน ร่วมกิจกรรมทางการศึกษาระหว่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สมพิศ โห้งาม, 2555 : 142) เป็นเหตุผลที่ชุมชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญณภัทร์ เดือนกลาง (2552 : 87 - 88) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผลการทดสอบสมมุติฐาน ผู้ปกครองที่มี อายุ สถานภาพการสมรส และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้ปกครองที่มี เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่

อาศัยอยู่ในตำบลลาดใหญ่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน บ้านลาดใหญ่ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. ผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของชุมชนมีความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการแสวงหาทรัพยากรมากที่สุด คือ การระดมทรัพยากรควรมีการจัดทำผ้าป่าเพื่อ การศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ให้ความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งมีความเข้าใจปัญหาความยากจนความขาดแคลนของ นักเรียนและเพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษา จึงให้ความร่วมมือในการระดมจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน ดังนั้นการจัด การศึกษาจะให้มีความคุณภาพได้ จะต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกันทุกฝ่ายในสังคม มีการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการ จัดการศึกษาอย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 8 มาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วม รับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (กรมวิชาการ. 2545 : 24-56) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวรการ สระคูพันธ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิรูปการศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในด้านทรัพยากรและการลงทุนทาง การศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการศึกษา ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยในอำเภออื่น ๆ ทั่วประเทศ
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับตัวแปรมากขึ้น เช่น ตำแหน่ง ประสบการณ์ ขนาด ของสถานศึกษา เพราะจะทำให้มีผลงานวิจัยที่ชัดเจนและได้แนวทางการพัฒนาตรงกับสภาพจริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553** [ระบบออนไลน์]. สืบค้นจาก : <https://www.mwit.ac.th/person/01-Statutes/NationalEducation.pdf> [2558,11 ธันวาคม]
- บุญณภัทร์ เตือนกลาง. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา).กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- เบญจรงค์ แสงสุกวาว. (2551). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) อุบลราชธานี : สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. บุรีรัมย์ :ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภาณุวัฒน์ ไสคำภา. (2552). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเขตตำบลนาเวียง อำเภอเสนาณรงค์ จังหวัดอำนาจเจริญ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วรการ สระคุพันธ์. (2550). **ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). ปริญญาโท ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมพิศ ไห้งาม. (2555). **การวางแผนการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัท มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอจำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552). **คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : บริษัท จำกัด ไทยพลับพลิก เอ็ดดูเคชั่น.